
Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2015:12

Barmenförklaringen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:64 med förslag att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en receptionsprocess i syfte att uppta Barmenförklaringen bland Svenska kyrkans bekännelseskrifter. Utskottet konstaterar att en likartad motion avslogs av föregående års kyrkomöte. Vidare lyfter utskottet fram att Läronämnden i sitt yttrande över motionen menar att Barmenförklaringen inte i sin helhet kan antas som uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:64.

Motionens förslag

Motion 2015:64 av Axel W Karlsson, Uppta Barmenförklaringen bland Svenska kyrkans bekännelseskrifter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en receptionsprocess syftande till att uppta Barmenförklaringen bland de av Svenska kyrkan erkända bekännelseskrifterna.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 64 i yttrandet Ln 2015:11y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära

I 1 kap. 1 § i kyrkoordningen anges de grundläggande dokumenten för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. I kyrkoordningsskrivelsen till 1999 års kyrkomöte (CsSkr 1999:1) citerade Centralstyrelsen det som hade sagts när bestämmelsen om Svenska kyrkans grundläggande dokument beslutades av 1992 års kyrkomöte. Då angavs att bestämmelsen tydligt markerar rangordningen av dokumenten. Tron, bekännelsen och läran är grundad i Guds heliga ord, såsom det är givet i de bibliska skrifterna. I de tre ekumeniska trosbekännelserna och den augsburgska bekännelsen av år 1530 är tron, bekännelsen och läran sammanfattad. Tron, bekännelsen och läran är bejakad i Uppsala mötes beslut år 1593 och förklarad och kommenterad i Konkordieboken samt i andra av Svenska kyrkan antagna dokument. Konkordieboken är en

samling av dokument från reformationstiden. Det mest välkända av dessa är Luthers lilla katekes.

I den nämnda paragrafen i kyrkoordningen sägs också att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära är förklarad och kommenterad i andra av Svenska kyrkan bejakade dokument. För en bakgrund till frågor kring den delen av bestämmelserna om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära hänvisas till bakgrundsteckningen i betänkandet TU 2015:10 *Bejakade dokument*. I Läronämndens yttrande 2015:10y behandlas frågan om ordning för bejakande av dokument.

Barmenförklaringen eller Barmendeklarationen

Genom beslut av 2003 års kyrkomöte godkändes ett avtal mellan Svenska kyrkan och Evangelische Kirche in Deutschland (EKD). I kyrkostyrelsens skrivelse 2003:9 *Avtal mellan Svenska kyrkan och Evangelische Kirche in Deutschland (EKD)*. Skrivelsens andra kapitel utgjordes av en översikt av relationen mellan Svenska kyrkan och de tyska kyrkorna i ett historiskt perspektiv. I ett avsnitt om mellankrigstiden sattes Barmendeklarationen (die Barmer Theologische Erklärung) in i sitt historiska sammanhang.

Tyskland genomsyrades av en nationalistisk väckelse i början av mellankrigstiden vilken drog med sig många kristna och kyrkoledare. Kyrkan förblev inte kyrka utan fascinerades av ett allmänt program som skulle förbättra Tyskland. De kristna som hundraprocentigt instämde i Hitlers program kallades Deutsche Christen och de höll också massmöten. De ville göra kristendomen till en arisk religion och utmönstrade Gamla Testamentet, stödjande sig på skapelseteologi. De som tänkte diametralt motsatt i dessa frågor bildade Bekännelsekyrkan, Bekennende Kirche. Dess främste teolog var professor Karl Barth, upphovsman till Barmendeklarationen, vilken var Bekännelsekyrkans grund. Denna deklaration från 31 maj 1934 är sannolikt 1900-talets viktigaste teologiska dokument i Tyskland. Den börjar med Jesus-ordet ”Jag är vägen sanningen och livet”. Den förklarar att Jesu ord är det enda vi har att lyssna till, lita på och lyda. Det är en falsk lära, om kyrkan också måste ta hänsyn till andra begivenheter och makter, gestalter och sanningar i sin förkunnelse. Efter kriget skulle de protestantiska kyrkorna uppta Barmendeklarationen i sina kyrkoordningar.

En svensk översättning av Barmenförklaringen eller Barmendeklarationen finns som bilaga till motion 2015:64.

Exempel på kyrkor, vid sidan av protestantiska kyrkor i Tyskland, som har antagit Barmendeklarationen är Presbyterian Church USA (största presbyterianska kyrkan i USA), United Church of Christ (en reformert kyrka i USA bildad genom sammanslagningen av ett reformert och ett kongregationalistiskt samfund) och Moravian Church – worldwide (Unitas fratrum). Våra nordiska systerkyrkor har inte antagit den, inte heller Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) för att nämna några lutherska kyrkor. De anglikanska kyrkorna inom Borgågemenskapen har inte heller antagit den.

Tidigare behandling av förslag angående Barmenförklaringen

I betänkandet TU 2014:9 *Bekännelseskriterier* behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet bl.a. motion 2014:90 med förslaget att kyrkomötet skulle besluta att uppta

Barmenförklaringen (1934) bland de av Svenska kyrkan erkända bekännelseskriterierna. Utskottet konstaterade att Barmenförklaringen är tillkommen i en specifik historisk situation men med ett innehåll som har en mer generell räckvidd. Utskottet menade att detta förhållande inte medförde att Barmenförklaringen borde göras till en del av Svenska kyrkans bekännelseskriterier. ”Svenska kyrkan har all anledning att ta tillvara och lära sig av andra kyrkors erfarenheter. Detta kan ske utan att det sker en ändring av bestämmelserna om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.” Mot denna bakgrund föreslogs att motionen skulle avslås. Detta blev också kyrkomötets beslut.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:64.

Som framgår av bakgrundsteckningen behandlade Tillsyns- och uppdragsutskottet förra året en motion likartad årets motion 2015:64. En skillnad är att förslaget i föregående års motion innebar att kyrkomötet direkt skulle besluta att uppta Barmenförklaringen (1934) bland Svenska kyrkans bekännelseskriterier. I år talas om att initiera en receptionsprocess. Processen ska dock enligt förslaget i motion 2015:64 ha det uttalade syftet att ”uppta Barmenförklaringen bland de av Svenska kyrkan erkända bekännelseskriterierna”. Utskottet menar därför att kyrkomötets ställningstagande föregående år, grundat på vad som framfördes i betänkandet TU 2014:9, bör gälla även beträffande årets motion. Härtill vill utskottet peka på att Läronämnden i sitt yttrande 2015:11y visserligen anger att Barmenförklaringen i vissa avseenden inte strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, men att detta inte kan tolkas som att Barmenförklaringen i sin helhet kan antas som uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Vidare noterar utskottet att ingen av våra nordiska systerkyrkor har tagit med Barmenförklaringen bland sina bekännelseskriterier.

Mot bakgrund av det som här anförts föreslår Tillsyns- och uppdragsutskottet att kyrkomötet avslår motion 2015:64.

Uppsala den 23 september 2015

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Inger Wahlman, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Britt-Marie Danestig, Hans-Olof Andrén, Johanna Andersson, Mattias Rosenquist, Ingrid Borgström, Anna Ekström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Catharina Erdtman, Kent Karlsson, Erik Johansson, Helena Nordvall, Ingegerd Flock Andersson, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Satu Rekola och Britta Broman.

Biskoparna Eva Brunne och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2015:11y

**Uppta Barmenförklaringen bland Svenska kyrkans
bekännelseskriter**

Läronämndens yttrande över motion 2015:64

Läronämnden hänvisar till sitt tidigare yttrande Ln 2014:11y. Där framhålls att Barmenförklaringen i vissa avseenden inte strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Detta kan dock inte tolkas som att Läronämnden menar att Barmenförklaringen i sin helhet kan antas som ett uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Uppsala den 21 augusti 2015

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Fredrik Modéus, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Margarethe Isberg, Karin Johansson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.